



Til va adabiyot.uz

ILMIY-METODIK ELEKTRON JURNAL
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ
SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ELECTRONIC JOURNAL

«Til va adabiyot – Преподавание языка и литературы – Language and literature teaching» (e-mail: tilvaadabiyotuz@gmail.com) <https://oak.uz/pages/4802>

Bahor keldi seni so‘roqlab...

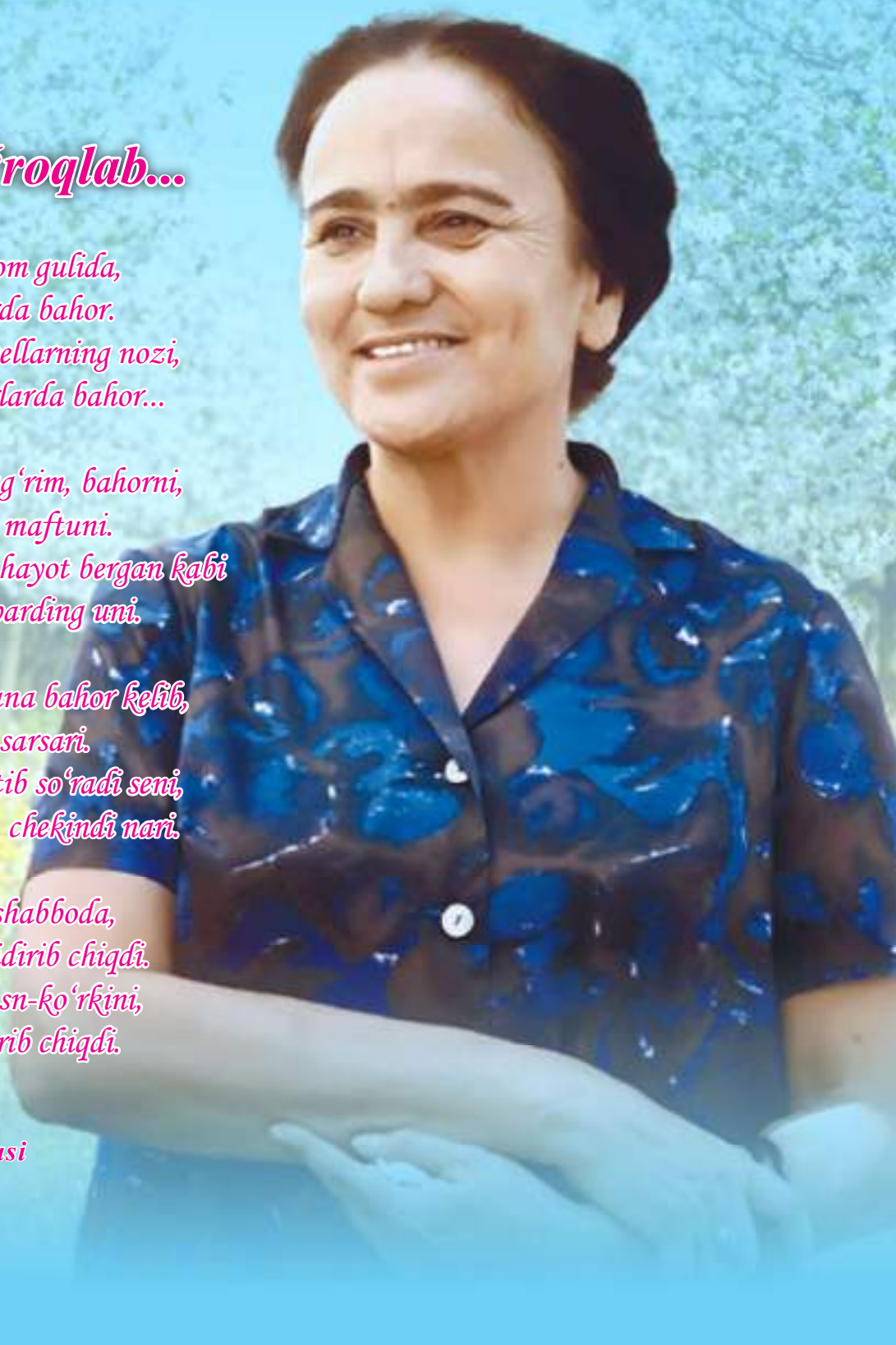
*Salqin saharlarda, bodom gulida,
Binafsha labida, yerlarda bahor.
Qushlarning parvozi, yellarning nozi,
Baxmal vodiylarda, qirlarda bahor...*

*Qancha sevar eding, bag‘rim, bahorni,
O‘rik gullarining eding maftuni.
Har uyg‘ongan kurtak hayot bergan kabi
Ko‘zlaringga surtib o‘parding uni.*

*Mana, qimmatligim, yana bahor kelib,
Seni izlab yurdi, kezdi sarsari.
Qishning yoqasidan tutib so‘radi seni,
Ul ham yoshi to‘kdi-yu, chekindi nari.*

*Seni izlar ekan, bo‘lib shabboda,
Sen yurgan bog‘larni qidirib chiqdi.
Yozib ko‘rsatay deb husn-ko‘rkini,
Yashil yaproqlarni qidirib chiqdi.*

Zulfiya,
O‘zbekiston xalq shoirasi





Safo MATCHONOV,
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
O'zbek adabiyotshunosligi kafedrasi professori,
pedagogika fanlari doktori
E-mail: safomatchonov1949@gmail.com

MATN TAHLILI VOSITASIDA O'QUVCHILARNING MUTOLAA MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH USULLARI

Annotatsiya: adabiy ta'lim faqat fan qonunlarigina emas, balki san'at qonunlari asosida ish ko'rishni tufayli kitobxonlik inson bilimi bilan birga ruhiyatiga, dunyoni ochiq ko'z bilan ko'rishni, yurak-yurakdan tushunishi va teran his qilishiga, fe'l-atvorining har jihatdan yaxshilanishiga, shu tariqa ma'naviy kamoloti rivojiga cheksiz ta'sir ko'rsatadi. Shu nuqtayi nazardan mazkur maqolada ta'lim oluvchilarning kitobxonlik madaniyati bilan bog'liq ma'naviyat tarbiyasida kitob ustida ishlash bilan bog'liq bir qator usullar va ularning ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: mutolaa madaniyati, kitobxonlik, matn, mundarija, so'z boshi, so'nggi so'z, titul varag'i, kolontitul, epigraf, konspekt olish, reja tuzish, sarlavha, kitob tanlash.

Аннотация: поскольку литературное образование действует не только по законам науки, но и по законам искусства, чтение, наряду со знаниями, оказывает бесконечное воздействие на психику человека, на то, чтобы он видел мир открытыми глазами, понимал и чувствовал глубоко сердцем, на совершенствование его характера во всех аспектах, а значит, и на развитие его духовной зрелости. С этой точки зрения в статье освещается ряд методов работы с книгами и их значение в духовном воспитании учащихся, связанных с культурой чтения.

Ключевые слова: культура чтения, чтение, текст, оглавление, введение, послесловие, титульный лист, нижний колонтитул, эпиграф, составление плана, название, выбор книги.

Annotation: since literary education operates not only according to the laws of science but also according to the laws of art, reading, along with knowledge, has an infinite impact on the human psyche, on making him see the world with open eyes, understand and feel deeply with his heart, on improving his character in all aspects, and therefore on developing his spiritual maturity. From this point of view, the article highlights a number of methods of working with books and their importance in the spiritual education of students associated with the culture of reading.

Key words: reading culture, reading, text, table of contents, introduction, afterword, title page, footer, epigraph, drawing up a plan, title, choosing a book.

Maktabda adabiy ta'limning vazifasi o'quvchilarning badiiy asar g'oyaviy mazmunini tushunishi va o'zlashtirishiga erishish bilan chegaralanmaydi, balki shu orqali ularni mustaqil fikrlash qobiliyatiga ega, ma'naviy-axloqiy jihatdan barkamol kishilar qilib tarbiyalashni ham nazarda tutadi. Chunki madaniyatli bo'lishning faqat bitta eng muhim vositasi bor – o'qish. Uning o'rnini hech narsa bosolmaydi. O'qib-o'rganmasdan turib ma'naviy kamolot haqida so'z bo'lishi mumkin emas.

Kitobxonlik madaniyati kitob o'qishni o'zlashtirish bilangina belgilanmaydi. U avvalo, mutolaaga ijodiy munosabatda bo'lishni taqozo etadi va uzoq yillar mobaynida shakllana boradi. Oddiy kitobxon erkin tanlab o'qiydi va u, odatda, asarning biror jihatini (voqealar qurilishi, she'r tuzilishi, qahramonlar xarakteri mantig'i, mavzu, kompozitsiya, konflikt, sujet, badiiy detal kabi nazariy tushunchalarni) o'rganishni nazarda tutadi. O'quvchi esa shunchaki kitobxon emas. U o'qituvchining topshirig'i, asar mutolaasi jarayonida nimalarga e'tibor berish yuzasidan maslahati, talabiga ko'ra ma'lum bir

maqsad bilan o'qiydi. O'qituvchining topshiriq-tavsiyasi o'quvchi uchun asarni tushunishga kalit vazifasini o'taydi. A.Umarovning fikricha, "Kitobxonlik "murakkab ijtimoiy-ruhiy jarayon bo'lib, uning mohiyatini anglash tizimiy tahlil va sintezni uyg'un tarzda amalga oshirish hamda mutolaa hodisasining tarkibiy tushunchalarini o'rganishni taqozo etadi"¹.

Aslida har qanday asar ustida ishlash, uni o'rganish asosida o'sha asarning g'oyaviy mazmuni bilan o'quvchilarning ma'naviy-ruhiy ehtiyoji o'rtasida ichki bog'liqlik, mutanosiblik turadi. O'qituvchi kitob tanlash jarayonida mutolaaning shu jihatiga e'tibor berishi, o'quvchilarni tavsiya qilayotgan asarni qabul qilishga ruhan tayyorlashi zarur. Kitob ustida ishlash kitob bilan tanishishdan, yana ham to'g'rirog'i, uning nomi to'g'risida mulohaza yuritishdan boshlanadi. O'quvchi u yoki bu kitobni qo'lga olar ekan, dastlab nomining mag'zini chaqishga intiladi. Bu qiziqish uning bilimi, aqli, hayotiy tajribasini muallif tomonidan qo'yilgan muammoni to'g'ri tushunish va baholashga yo'llaydi.

¹ Умаров А.О. Мутоллаа маданияти: шахс, жамият, таракқиёт. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси. – Тошкент: Фан, 2004. – 15-б.

Badiiy asarlar nomi ilmiy asarlar nomidan obrazlilik bilan ajralib turadi va unda ma'lum ma'noda adabiyotning tarixiy taraqqiyoti ham aks etadi. Asar nomi muallif uchun g'oyaviy niyatini ifodalash va targ'ib etishning eng yaxshi vositasidir. O'quvchining kitob bilan tanishuvi uning nomi, muallifi haqidagi ma'lumotlar bilan cheklanmaydi. Kitob apparati, xususan, titul varag'i, annotatsiya, epigraf, so'z boshi, so'ngi so'z, mundarija, kishilar va joy nomlari ko'rsatkichi, izohlarda shunday ma'lumotlar jamlangan.

Titul varag'ida muallifning ismi-sharifi, kitobning nomi, janri, qo'lyozmani nashrga tavsiya etgan tashkilot (ilmiy-metodik nashrlarda), nashr tartibi, kimlarga mo'ljallangani, bosib chiqargan nashriyot va shahar nomlari qayd qilinadi. Titul varag'ining orqasidagi ma'lumotlar esa asar janriga ko'ra turli tartibda beriladi. Jumladan, badiiy nashrlarda kitob muharriri ko'rsatilib, annotatsiya berilsa, ilmiy-metodik adabiyotlarda, masalan, darslik va qo'llanmalarda maxsus muharrir, ilmiy maslahatchi, taqrizchi nomlari keltirilib, annotatsiya, shuningdek, qaysi bo'lim kimga tegishliligi (ish mualliflar guruhi tarafidan bajarilgan bo'lsa), ayrim hollarda mundarija va chiqish ma'lumotlari aks etadi.

Annotatsiyada kitobdagi asar yoki asarlarning mavzu doirasi, janri, shakli, kimlarga mo'ljallangani, ba'zan muallif haqidagi ma'lumotlar ixcham tarzda bayon qilinadi.

Epigraf esa bir qarashda, asarga aloqasi bo'lmagan mustaqil juz'iy luqma sifatida taassurot qoldirsa-da, asosiy matn bilan g'oyaviy, badiiy-estetik uyg'unlikka ega va ramziylik kasb etadi. Uning mazmunini anglash asar mazmunini tushunishga yo'l ochadi, mantiqiy ta'akkur yuritishga o'rgatadi. O'quvchilarni epigraf mag'zini chaqishga o'rgatish dasturda belgilangan o'quv-tarbiyaviy vazifani bajarishning shartlaridan biridir.

Kitob ustida ishlash jarayonida **mundarija** o'ziga xos ko'rsatkich vazifasini bajaradi. Unda asarda yoritilgan masalalar ixcham shaklda, bo'lim, bob va paragraflar tartibi asosida aks etadi. O'quvchi kitobga qayta murojaat qilgan paytda ham mundarijaga qarab, o'ziga kerakli materiallarni osongina topishi mumkin. Ba'zi asarlar mundarijasi (sarlavhalari) qiziqarliligi bilan diqqatni jalb etadi. Masalan, X.To'xtaboyening "Sariq devni minib" romanining boblari janr tabiatiga ko'ra "Ko'chaga quvildim", "Xudoning yelkasiga igna sanchdim", "Qotillar maslahati" tarzida g'ayritabiiy nomlanishi kitobxonning qiziqishiga alohida turtki bo'ladi.

Kitob bilan ishlashda yordam beradigan unsurlardan biri **kolontitul**dir. U, asosan, lug'atlar va qomusiy nashrlarda ham bir varaq matnning tepa qismida ishlatiladi. Chapda izohlanayotgan so'zlarning birinchisi, o'ngda oxirgisi qayd etiladi.

O'quvchilarni deyarli barcha tur va janrdagi asarlar mazmuni, ilmiy va ilmiy-ommabop adabiyotlar mohiyati bilan tanishtirishda **so'z bosh**lardan ham keng foydalaniladi. Ayniqsa, mumtoz adabiyot va chet el adabiyoti namunalari, shuningdek, tarixiy asarlarda so'z boshiga

alohida ehtiyoj seziladi. Jumladan, "O'tkan kunlar", "Mehrobdan chayon" romanlarida adib tomonidan mazkur asarlarning yaratilish tarixi, mavzu doirasi to'g'risida yozilgan qisqacha kirish so'zlari ana shunday tanishtiruvchilik xususiyatiga ega.

So'nggi yillarda ayrim yozuvchilarning saylanma kitoblariga so'z boshi yoki **so'nggi so'z** yozish urf bo'ldi. Adabiyotning tajribali bilimdonlari, taniqli shoir va yozuvchilar qalamiga mansub bunday maqolalarda yozuvchi ijodining o'ziga xos xususiyatlari, adabiyotga qo'shgan hissasi, yashab ijod etgan davri, asarlarining mavzu doirasi, qahramonlari xususida so'z yuritiladi.

Kitoblar yuqorida qayd etilganlardan tashqari, janri va xarakteriga ko'ra, izohlar, shartli qisqartmalar, foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati kabi qismlar bilan ham ta'minlanadi. Asar g'oyasi bilan chuqurroq tanishishda ulardan har birining o'z o'rnini va vazifasi bor. Kitob apparati bilan tanishgan o'quvchida uning ilm-fan, san'at va adabiyotning qaysi sohasiga aloqadorligi, ko'tarilgan mavzular ko'lami, doirasi yuzasidan tasavvur tug'iladi.

O'quvchi asar mutolaasiga kirishar ekan, o'z oldiga quyidagi savollarni qo'yishi va o'qish jarayonida ularga, albatta, javob topishi kerak:

1. Kitobda (har bir paragraf va bo'limlarda) nima haqida so'z yuritiladi?

2. O'zlashtiriladigan bilimlar oldin egallangan bilimlarni to'ldira oladimi?

3. Ilgari surilgan g'oyalar hayotga mos keladimi, ularni qayerlarda qo'llash mumkin?

Ko'rinadiki, kitob ustida ishlash uning asosiy matni ustida ishlash bilan bog'liq yangi bosqichga ko'tariladi va yangicha mazmun kasb etadi. Bu jarayon o'z ichiga quyidagi ishlarni qamrab oladi:

Ko'chirma (sitata)lar olish. Inson xotirasi har qancha taraqqiy etgan bo'lmasin, o'qigan kitoblari, gazeta-jurnallardagi o'zi uchun zarur g'oyalar, daliliy misollar, taxminlar, hukm-xulosalar, muhim sanalarni to'la, aniq va o'zgartirmasdan esda saqlash imkoniga ega emas. O'zlashtirilgan materiallar vaqt o'tishi bilan unutila boradi yoki biri ikkinchisi bilan chalkashtiriladi. Shuning uchun mutolaa davomida zarur deb hisoblangan o'rinlardan ko'chirmalar olinadi. Ko'chirmaning har ikki tomonida qo'shtirnoq belgisi qo'yilib, tagiga muallifning ism-sharifi, asar nomi, nashr qilingan joy, nashriyot nomi, nashr yili va kitob sahifasi qayd qilinadi. So'z va gaplar qisqartirilsa, nuqtalar bilan belgilanadi.

Ko'chirmalar badiiy asarlardan ham, ilmiy-metodik asarlardan ham olinadi. U o'quvchiga maqola, referat, insho va ma'ruza matnlarini yozishda:

- o'z fikrini asoslash;
- tinglovchi (boshqa)larni nufuzli muallif fikri bilan tanishtirish;
- o'z fikrini aniqroq ifodalash;
- badiiy matn orqali asar tilining o'ziga xosligini ko'rsatishda yordam beradi.

Kitob ustida ishlash jarayonida mavzuga aloqador

o'rinlardan ko'chirmalar olishni topshirish o'quvchini mustaqillikka o'rgatadi. U tahlilda o'zi olgan ko'chirmalarga ishonchli manba sifatida tayanadi.

Ko'chirma ikki xil shaklda ishlatiladi:

1. Mustaqil gap sifatida.
2. Muallif gapi tarkibida.

Reja tuzish. Har qanday asar mazmunini o'zlashtirishda eng ko'p qo'llaniladigan usullardan biri reja asosida o'rganishdir. Reja asarda ko'tarilgan masalalar, voqealar tartibini qamrab oladi. Shuning uchun reja ustida bosh qotirishdan oldin o'rganilayotgan asar (matn) diqqat bilan o'qiladi, ma'noli qismlarga ajratiladi. Reja quyi sinflardan badiiy asar qahramonlari boshdan kechirgan voqealar izchilligi asosida sodda tarzda, yuqori sinflarda adabiy qahramonlar xarakteri evolutsiyasi bilan bog'lab murakkab shaklda tuziladi. Reja ustida ishlash – asar mazmuni, tili, kompozitsiyasi, qolaversa, qahramonlar xarakterining yaratilishi ustida ishlash bo'lib, 5-sinfda 2–3, 6-sinfda 4–5 betdan iborat asarlar matni bo'yicha reja tuziladi. Reja tarixiy, ilmiy, ilmiy-ommabop asarlar mutolaasida ham tuziladi va u o'quvchini diqqat bilan o'qishga, muhimni nomuhimdan ajratishga, mustaqil fikrlashga, o'qiganini esda saqlashga o'rgatadi.

Konspekt olish. Konspekt o'z ichiga rejani ham, ko'chirma va tezisni ham qamrab oladi. Tarixiy, ilmiy va metodik adabiyotlarni konspektlashtirishda katta ma'rifiy maqsad ko'zda tutiladi. Konspektda o'rganilayotgan asarning asosiy mazmuni qisqa shaklda ifodalanadi. Uni yozishda:

- a) o'rganilayotgan asardagi asosiy qismlar, bosh g'oya va xulosalar ajratib ko'rsatiladi;
- b) asar mazmuni o'quvchining o'z tili bilan bayon qilinadi;
- d) asosiy qonun-qoidalarigina yoritilib qolmasdan, ularni dalillovchi konkret misollar, taxmin va farazlar ham keltiriladi.

Konspekt asar mazmunini chuqur o'zlashtirish bilan birga, zarurat tug'ilganda unga qayta murojaat qilish orqali uzoq yillar esda saqlashga ham yordam beradi.

Kitoblar olami shu qadar boy va rang-barangki, duch kelgan asarni o'qish foydasizgina emas, balki zararli hamdir. Chunki har bir asar o'quvchining yosh xususiyati, bilim darajasi va hatto jinsini hisobga olib yaratiladi. Demak, kitobxonlik madaniyatiga erishishda asar tanlay bilish muhim ahamiyat kasb etadi. Chinakam kitob muxlisi belgilangan mavzu bo'yicha asar tanlay oladi.

Kitob tanlash shu jihati bilan e'tiborliki, asarning mavzu doirasini (hatto darajasini) oldindan bilgan o'quvchi mutolaa jarayonida o'z qiziqishi va diqqatini ma'lum maqsadga yo'naltiradi. Muayyan maqsad bilan o'qish esa asar mazmunini o'zlashtirishning muhim shartlaridan biridir.

O'quvchilarning madaniyatli kitobxon darajasiga majburlab emas, mutolaa qilingan asarlarni konspektlashtirish, bayon, insho, annotatsiya, taqriz va referatlar yozdirish, zarur deb hisoblangan o'rinlardan ko'chirmalar oldirish kabi mustaqil ijodiy ishlarni amalga oshirish orqali ko'tarish mumkin. Malakali o'quvchilar uchun kitob o'qish majburiyat bo'lmay, ehtiyojga aylanadi. Ular o'qigan asarlari yuzasidan fikr-mulohazalarini ma'lum reja asosida og'zaki (ma'ruza, suhbat, bahs) va yozma (referat, bayon, insho, taqriz, maqola) tarzida bayon qilish bilan o'zlari ham madaniy-ma'rifiy jihatdan yuksala boradilar. O'qiganlarini qayd etish, his qilish va tushunishdan tahlilga, undan estetik qabul qilishga o'tish o'quvchilarning mantiqiy tafakkur qobiliyati taraqqiyotidan darak beradi. Zero, kitob ustida ishlashdan kuzatilgan maqsad ham ma'naviy kamolotga erishishdir. Demak, "Mutolaa ehtiyoji shaxsda ixtiyoriy, erkin va ongli o'qib-o'rganish, estetik zavqlanish, huzurlanish va ilhomlanishga bo'lgan moyilliklar negizida individual qiyofa kasb etadi"².

Yuqorida aytilganlardan shunday xulosaga kelish mumkinki, o'quvchining kitob ustida ishlash madaniyati uning ma'naviyati darajasini belgilaydi. Ma'naviyat esa o'z-o'zidan bino bo'lmaydi. U ta'lim-tarbiya uyg'unligidagi tinimsiz izlanishlar, o'qish-o'rganishlar mahsulidir. Kitobxonlik madaniyatiga mashaqqatli, ayni damda zavqli mehnat, izchil mutolaa orqali erishiladi.

2 Камбарова С.И. Умумий ўрта таълим тизимида ўқувчиларнинг мустақил мутолaa маданиятини шакллантириш технологияси. Пед. фан. фалс. док. (PhD) ... дисс. – Самарқанд, 2019. – 13-б.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Камбарова С.И. Умумий ўрта таълим тизимида ўқувчиларнинг мустақил мутолaa маданиятини шакллантириш технологияси. Пед. фан. фалс. док. (PhD) ... дисс. – Самарқанд, 2019. – 153 б.
2. Матжон С. Мактабда адабиётдан мустақил ишлар. – Тошкент: Ўқитувчи, 1996. – 208 б.
3. Умаров А.О. Мутолaa маданияти: шахс, жамият, тараққиёт. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси. – Тошкент: Фан, 2004. – 194 б.





Til va adabiyot.uz

ILMIY-METODIK ELEKTRON JURNAL
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ
SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ELECTRONIC JOURNAL

Tahrir hay'ati:

Nizomiddin Mahmudov
Yorqinjon Odilov
Jabbor Eshonqulov
Baxtiyor Daniyarov
Abdurahim Nosirov
To'liqin Saydaliyev
Barno Buranova
Zulxumor Mirzayeva
Qozoqboy Yo'ldoshev
Bahodir Jovliyev
Salima Jumayeva
Qayum Baymirov
Manzar Abdulxayrov
Alijon Safarov
Husniddin Norqulov
Odiljon Boynazarov
Madina Nuriddinova
Barno Kadirova
Nargiza Mirzayeva
Guli Shukurova
Yuldosh Raxmatov
Ramziddin Abdusatorov
Feruza Manukyan
Gulchexra Keldiyorova
Gulsanam Xolikulova
Komiljon Qarshiyev
Svetlana Umirova
Xolmo'min Fayzullayev
Nilufar Namazova
Dilbar Niyazova
Sayyora Halimova
Shaxnoza Yunusova
Nigoraxon Ro'zibayeva
Tadjixon Sabitova
Oqila To'raqulova

Axborot hamkorimiz:

**TIL VA ADABIYOT
TA'LIMI**

Bosh muharrir

Nargiza BERDIYEVA

Muharrirlar:

Bibimariyam RAHMONOVA
Shabnam G'ANIYEVA
Bonu DO'SMATOVA

Sahifalovchi:

Rustambek YUSUPOV

Tahririyat manzili:

100038, Toshkent shahri
Navoiy ko'chasi 30-uy.
Telefon: (93) 759-43-66, (77) 003-34-33,
(94) 095-96-22, (90) 288-32-92.
e-mail: tilvaadabiyotuz@gmail.com



Ilmiy-metodik elektron jurnal

M U N D A R I J A

DOLZARB MAVZU

Safo Matchonov. Matn tahlili vositasida
o'quvchilarning mutolaa madaniyatini
shakllantirish usullari2

Nasiba Sabirova.
"Tarbiya" fanini o'qitishda badiiy
adabiyotlardan foydalanishning
o'ziga xos xususiyatlari5

Shohida Shahabitdinova.
Zamonaviy neyropsixologiyavistika
tendensiyalari8

Nafisa Abdullayeva.
Muxtabar Maraimova.
Maktabgacha ta'lim tashkiloti
rahbarlarida o'zini-o'zi rivojlantirishining
kasbiy faoliyatdagi ahamiyati 11

Shaxnoza Batoryaliyeva.
Metodические аспекты
функциональных задач в
учебно-воспитательной работе и
деятельности тьюторов в высших
учебных заведениях Узбекистана ...14

Sevara Usmonova.

Feruzaxon Muxammatjonova.
O'zbek tarixiy asarlarida antroponim va
toponimlarning o'zaro bog'liqligi23

Saida Maksumova.
Gapda grammatik aloqaga
kirishmaydigan bo'laklarning uslubiy
xususiyatlari25

Nargiza Qodirova. Ismoiljon Xojaliyev.
Turli tizimli tillarda komponent tahlil28

Barno Karabayeva.
Семантические и прагматические
аспекты перцептивных категорий в
английском и узбекском языках30

Матлуба Ахмедова. Вопросы об
основных тенденциях развития
переводоведения в узбекистане33

Sarvinov Ermatova.
The Power of Words: A Linguistic Study
of Orders in Institutional Texts36

ADABIYOTSHUNOSLIK

Olim Kayumov. G'iybat va
"mish-mish" folklor janri sifatida38

Madinabonu Axmedova. O'zbek
mifologiyasida ajdarho obrazi41

Shaxlo Xalilova.
Nilufar Ergasheva.
"Jeyn Eyre" va "Anna Karenina"
asarlarida ayollarning o'rni44

ILG'OR PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA

Sanobar Kuldashaeva.
Sintaksisni o'qitishda raqamli
texnologiyalarning o'rni46

*O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi
Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023-yil 3-iyundagi 338/6-sonli
qarori bilan Filologiya, Pedagogika hamda Psixologiya fanlari bo'yicha doktorlik
dissertatsiyalari (PhD, DSc) asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy
ilmiy nashrdir. <https://oak.uz/pages/4802>*